

Leerlingmateriaal – Tijdlijn en historisch spoorzoeken

Inleiding

In de achttiende eeuw veranderde Europa voortdurend van gezicht. Oorlogen en verdragen zorgden ervoor dat grenzen opschoven, koninkrijken verdwenen en nieuwe machten opkwamen. Ook Limburg was in die tijd allesbehalve stabiel: het gebied wisselde in ruim honderd jaar meerdere keren van heerser. Na de **Vrede van Utrecht (1713)** werd het vroegere Gelderse Overkwartier in stukken verdeeld. Delen kwamen in handen van Oostenrijk, Pruisen en de Republiek. Een eeuw later, tijdens de **Franse Tijd (1794–1814)**, veranderde alles opnieuw. De Fransen voerden nieuwe wetten in, maakten een einde aan de oude standenmaatschappij en legden de basis voor ideeën die we nu nog kennen, zoals gelijkheid en vrijheid.

In deze les ontdek je wat die politieke veranderingen betekenden voor Limburg. Je maakt een tijdlijn van de belangrijkste gebeurtenissen, gaat op zoek naar sporen van die tijd in je eigen omgeving en maakt tot slot een tijdreisjournaal waarin je het nieuws van toen en nu met elkaar verbindt.

Opdracht 1 – De tijdlijn van verandering

Stap 1 – Wat gebeurde er precies?

Je krijgt kaartjes van de docent. Lees het venster ‘*Staatkundige Onrust*’ en beantwoord dan eerst onderstaande vragen.

Vragen:

- Welke gebeurtenis markeert het einde van de Spaanse Successieoorlog?

- Wat veranderde er voor de mensen in Limburg na 1715?

- Waarom wordt 1794 vaak gezien als het begin van een “nieuwe tijd”?

Stap 2 – Leg de tijdlijn

Leg de kaartjes in de juiste volgorde op tafel of plak ze op een groot vel. Gebruik kleuren of pijlen om te laten zien welke Europese **macht** het voor het zeggen had over waar in Limburg.

 Spanje Oostenrijk Frankrijk Nederland

Vragen bij je tijdlijn:

- Welke macht regeerde het langst over Limburg?

- Welke periode bracht volgens jou de grootste verandering? Waarom?

Stap 3 - Mensen in een veranderend land

Schrijf bij elk jaartal één zin over wat gewone mensen daarvan zouden hebben gemerkt.

Bijvoorbeeld: *In 1794 kwamen de Fransen. Er golden ineens nieuwe wetten en oude gebruiken mochten niet meer.*

Jaartal	Wat merkte een inwoner van Limburg?
1701	
1713	
1715	
1794	
1815	

Opdracht 2 – Historisch spoorzoeken

Grenzen en machtswisselingen laten sporen achter. Soms letterlijk: in straatnamen, oude gebouwen of symbolen op gevels.

Stap 1 – Op pad (of online)

Ga met een klasgenoot of groepje op zoek naar **sporen van de 18e of vroege 19e eeuw** in jouw omgeving. Dat kan buiten de school zijn of digitaal via archiefbeelden.

Let op dingen zoals:

- Straatnamen (bijv. Franseweg, Hertogplein, Bataafse straat)
- Oude stadspoorten, kerken of forten
- Wapenschilden of inscripties met jaartallen
- Gedenkstenen of monumenten

Stap 2 – Onderzoek de sporen

Noteer bij elke vondst:

1. Wat zie je precies?
2. Uit welke tijd komt het (ongeveer)?
3. Wat zegt dit over wie hier toen de macht had?

Vondst	Wat zie je?	Tijd / periode	Wie had de macht?

Stap 3 – Terugkoppeling

Maak van je resultaten een **kleine collage of presentatie** met foto's of tekeningen. Titel: *Zo zag de macht eruit in Limburg tussen 1700 en 1815.*

Bespreek in de klas:

- Welke sporen waren het oudst?
- Welke macht (Spaans, Oostenrijks, Frans, Nederlands) liet de meeste sporen achter in jullie eigen regio?
- Waarom denk je dat sommige sporen verdwenen zijn?